

REpte-DOSSIER

ECONOMIA QUE CUIDA

Com podem consumir, produir i repartir els recursos de manera més sostenible i més justa?

Matèria	Nivell	Modalitat
Economia	4t d'ESO	Individual

EL CONTEXT La manera com consumim, ens movem, obtenim energia, produïm roba o distribuïm la riquesa té conseqüències ambientals i socials. Una economia sostenible no es limita a “contaminar menys”: també ha de garantir que ningú quedi exclòs dels béns i serveis bàsics.

DADA DE PARTIDA A la Unió Europea, el 20,9% de la població es trobava en risc de pobresa o exclusió social el 2025. Per això, quan analitzem una mesura ambiental, també hem de preguntar-nos qui la pot pagar, qui en rep els beneficis i qui pot quedar enrere.

1. El repte

Imagina que l'Ajuntament ha de dissenyar un **Pla local d'economia sostenible i equitativa**. No pot resoldre tots els problemes alhora: els recursos públics són limitats i cal prioritzar. El vostre equip elaborarà una proposta fonamentada per decidir què cal fer primer, com finançar-ho i a qui ha d'arribar.

PREGUNTA GUIA Com pot el nostre municipi reduir l'impacte ambiental de l'activitat econòmica i, al mateix temps, millorar la igualtat d'oportunitats?

2. Què lliurareu

PRODUCTE	REQUISITS
Informe econòmic breu	4-5 pàgines màxim (sense comptar portada ni fonts). Ha de respondre totes les tasques i incloure les vostres conclusions.
Una peça visual	Infografia, pòster, presentació de 5-7 diapositives o vídeo breu. Ha de resumir la proposta, no repetir tot l'informe.

3. Connexió amb el currículum

Aquest dossier s'ajusta especialment als blocs de **l'economia més enllà dels diners, ètica i responsabilitat en economia i finances públiques** de la matèria Economia Bàsica. S'hi treballen l'escassetat, les desigualtats, l'economia circular, el consum responsable, els impostos, la despesa pública, la cerca crítica de dades i la participació ciutadana.

Competències prioritàries: CE1 (desigualtats i interdependència), CE2 (pràctiques econòmiques sostenibles i solidàries), CE3 (recerca crítica i propostes) i CE4 (pressupost públic, equitat i sostenibilitat).

GUIA DE TASQUES

Cal completar totes les tasques. Les propostes no s'avaluen per ser "perfectes", sinó perquè siguin clares, realistes, fonamentades i sensibles als impactes socials i ambientals.

<p style="text-align: center;">TASCA 1</p>	<p style="text-align: center;">Entendre el problema: necessitats, recursos i equitat</p>
<p>Què has de fer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Explica amb paraules pròpies què vol dir que els recursos són escassos. • Diferencia entre igualtat i equitat amb un exemple relacionat amb l'energia, el transport, l'habitatge o l'educació. • Defineix desenvolupament sostenible i justifica per què té una dimensió ambiental, social i econòmica. 	<p>Evidència que has d'incorporar a l'informe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Un esquema o mapa conceptual amb cinc conceptes clau. • Un exemple breu en què tractar tothom exactament igual no seria suficient per ser just. • Una conclusió de 5-6 línies: "Què necessita una economia perquè sigui sostenible i equitativa?". <p>Conceptes clau: <i>escassetat, necessitat, desig, cost d'oportunitat, igualtat, equitat, sostenibilitat.</i></p>
<p style="text-align: center;">TASCA 2</p>	<p style="text-align: center;">Radiografia d'un consum quotidià</p>
<p>Què has de fer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tria un producte o servei proper: telèfon mòbil, peça de roba, menú d'hamburguesa, cafè, plataforma de transport, viatge, videojoc o un altre que autoritzi el professorat. • Descriu-ne el recorregut: materials o recursos, producció, transport, ús i residu/reutilització. • Compara dues opcions de consum: una més barata o ràpida i una altra potencialment més responsable. 	<p>Evidència que has d'incorporar a l'informe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taula comparativa amb almenys quatre criteris: preu, impacte ambiental, condicions laborals/origen i durabilitat o reparabilitat. • Explicació de dos possibles impactes negatius que no apareixen en el preu final. • Una decisió raonada: quina opció triaries i quins límits o dificultats té aquesta elecció? <p>Conceptes clau: <i>externalitat, cadena de valor, economia lineal, economia circular, consum responsable, publicitat, greenwashing.</i></p>
<p style="text-align: center;">TASCA 3</p>	<p style="text-align: center;">Mirar les desigualtats amb dades</p>
<p>Què has de fer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Busca dues dades actualitzades que ajudin a descriure una desigualtat relacionada amb renda, pobresa, habitatge, ocupació, energia, bretxa de gènere o accés al transport. • Una dada ha de ser d'una font estadística o institucional fiable; l'altra pot ser una notícia contrastada, un informe o una dada local. • Explica què mostra cada dada, quin any correspon i què NO podem concloure només a partir d'ella. 	<p>Evidència que has d'incorporar a l'informe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Un gràfic propi, una taula o una infografia senzilla amb títol, font i any. • Comparació entre dues realitats: dos territoris, dues franges d'edat, dos col·lectius o dos moments en el temps. • Una explicació de 8-10 línies sobre per què aquesta desigualtat és també un problema econòmic. <p>Conceptes clau: <i>renda, pobresa o exclusió social, indicador, mitjana, percentatge, bretxa, font fiable, correlació i causalitat.</i></p>

TASCA 4	Quan intervé el sector públic?
<p>Què has de fer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Explica per què el mercat, per si sol, pot no garantir ni la sostenibilitat ni l'equitat. • Tria dues polítiques públiques: transport públic, ajuts al lloguer, beques menjador, rehabilitació energètica, punts de reciclatge/reparació, taxes ambientals, formació o una altra. • Valora qui en podria sortir beneficiat, qui hauria d'assumir el cost i com es podria finançar. 	<p>Evidència que has d'incorporar a l'informe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Una fitxa per cada política: objectiu, persones beneficiàries, cost o recurs necessari, avantatge i possible inconvenient. • Una explicació breu del paper dels impostos en el finançament dels serveis públics. • Un argument contra el frau fiscal vinculat al bé comú i a l'equitat. <p>Conceptes clau: <i>sector públic, impostos, despesa pública, redistribució, bé comú, serveis públics, incentiu, regulació.</i></p>

DEL DIAGNÒSTIC A LA PROPOSTA

TASCA 5	Una empresa pot ser "sostenible" només perquè ho diu?
<p>Què has de fer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Escull una empresa, cooperativa, comerç local o marca que coneguis. Pot ser real o, si cal, un cas inventat però versemblant. • Analitza-la segons tres preguntes: què fa pel medi ambient?, què fa per les persones que hi treballen i per la comunitat?, i el seu model és econòmicament viable? • Localitza un possible risc de greenwashing: un missatge publicitari "verd" que no expliqui prou bé la realitat. 	<p>Evidència que has d'incorporar a l'informe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Semàfor amb tres àmbits: ambiental, social i econòmic (verd, groc o vermell) i una justificació per a cada àmbit. • Dues preguntes crítiques que faries a l'empresa abans de confiar en la seva publicitat. • Una proposta de millora realista: què podria canviar aquesta empresa en un any? <p>Conceptes clau: <i>responsabilitat social, condicions laborals, economia social i solidària, cooperativa, transparència, greenwashing.</i></p>

8. Fonts, dades i ús responsable d'IA

Perquè una opinió sigui econòmicament sòlida, ha d'estar basada en evidències. Cal citar les fonts al final de l'informe amb autor o institució, títol, data i enllaç.

- Utilitzeu almenys tres fonts, de les quals una ha de ser estadística o institucional.
- No presenteu com a dada una informació que no pugueu comprovar; indiqueu sempre l'any de la dada.
- Una notícia pot ajudar a entendre un cas, però no substitueix una font de dades fiable.
- La IA generativa pot servir per buscar paraules clau, ordenar idees o revisar la redacció. No pot substituir la vostra recerca. Si la feu servir, indiqueu l'eina, la data, el que heu demanat i què n'heu aprofitat després de verificar-ho.

6. El vostre pla local: pressupost i prioritats

L'Ajuntament disposa de **100 punts de pressupost** per iniciar un pla. Heu de repartir-los entre les mesures següents. Podeu escollir-ne tres o quatre, però el total ha de sumar exactament 100 punts.

#	MESURA	COST ORIENTATIU	QUÈ PODRIA APORTAR?
A	Ajuts per millorar l'aïllament i l'eficiència energètica de llars amb pocs recursos.	35 punts	Menys despesa energètica i menys emissions.
B	Tarifa social o millores de connexió de transport públic per a joves i famílies.	25 punts	Més mobilitat i menys dependència del vehicle privat.
C	Beca menjador, reforç educatiu i espais de cura comunitària.	25 punts	Més igualtat d'oportunitats i suport a les famílies.
D	Taller municipal de reparació, reutilització i intercanvi de roba, aparells i bicicletes.	15 punts	Menys residus, aprenentatge i consum més circular.
E	Ajuts al lloguer o borsa d'habitatge assequible per a persones vulnerables.	40 punts	Més seguretat residencial, però cost elevat.
F	Microajuts a cooperatives i comerços locals amb criteris socials i ambientals.	20 punts	Ocupació local, innovació i consum de proximitat.

La vostra decisió ha d'explicar:

- quines mesures seleccioneu i el càlcul final dels punts;
- quin problema resol cada mesura i a qui beneficia especialment;
- per què la combinació és sostenible, equitativa i possible amb els recursos disponibles;
- un possible risc o inconvenient i com intentaríeu reduir-lo.

7. Conclusió personal

Acabeu l'informe amb un text de 15-25 línies que respongui a la pregunta: **“Quin canvi econòmic realista podria millorar alhora el planeta i la vida de les persones?”** Heu d'incloure una idea treballada al dossier, una dada i una valoració pròpia.

AVALUACIÓ I RECURSOS

9. Criteris d'avaluació

CRITERI	PES	QUÈ ES VALORA	NOTA (0-3)
Comprensió de conceptes econòmics	25%	Defineix i aplica correctament els conceptes; diferencia sostenibilitat, equitat, igualtat i responsabilitat econòmica.	—
Recerca, dades i fonts	25%	Utilitza dades actualitzades, identifica les fonts, les interpreta amb prudència i evita afirmacions sense evidència.	—
Anàlisi i mirada crítica	30%	Relaciona decisions econòmiques amb conseqüències ambientals i socials; considera avantatges, límits i col·lectius afectats.	—
Proposta, presentació i comunicació	20%	Disseny una proposta viable, argumentada i ben comunicada; presenta una estructura clara i un llenguatge propi.	—

Escala orientativa: 0 = no assolit; 1 = quasi assolit; 2 = assolit; 3 = excel·lent. La qualificació final combina el pes de cada criteri i la qualitat global del treball.

10. Fonts recomanades per començar

No cal utilitzar-les totes. Trieu les que siguin més útils per al vostre tema i comproveu que la dada és recent.

- **XTEC - Economia Bàsica (Decret 175/2022)** - currículum i conceptes de la matèria. <https://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/eso/curriculum-175-2022/Economia-Basica.pdf>
- **Eurostat** - dades de la Unió Europea sobre pobresa, ocupació, consum, medi ambient i desigualtats. <https://ec.europa.eu/eurostat/>
- **INE - Encuesta de Condiciones de Vida** - dades d'Espanya sobre renda, pobresa i condicions de vida. <https://www.ine.es/>
- **Idescat** - estadístiques de Catalunya, territoris i indicadors socials. <https://www.idescat.cat/>
- **Agència de Residus de Catalunya** - informació sobre residus, reutilització i economia circular. <https://residus.gencat.cat/>
- **Ajuntament / dades obertes del municipi** - pressupost municipal, habitatge, mobilitat, serveis i projectes locals.

11. Checklist abans de lliurar

- He respost totes les tasques obligatòries.
- He utilitzat almenys tres fonts i n'he indicat l'any.
- La proposta de pressupost suma exactament 100 punts.
- He explicat a qui beneficia cada mesura i quin possible inconvenient té.
- He revisat l'ortografia, els títols, les gràfiques i les cites.
- He declarat l'ús d'IA, si n'he fet ús.